

ศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ
เพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด*
STUDY THE IMPORTANCE AND NEED OF TEACHER DEVELOPMENT THROUGH
PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITIES TO PROMOTE LEARNING
MANAGEMENT ABILITIES AT WAT HIN DAT SCHOOL

¹ณัฐพล มิตรอารีย์ Nuttaphon Mitari

²พระมหาสมบัติ ธนปญโญ Phramaha Sombat Dhanapaño

³สิน งามประโคน Sin Ngamprakhon

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author Email: nuttaphon070707@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาเอกสารวิเคราะห์รายงานผลการอ่านและการเขียน และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 20 คน ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบบันทึกรายงานผลการคัดกรองการอ่านการเขียนแบบศึกษาเอกสารและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ต้องปรับปรุงผู้บริหารและครูต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ดำเนินการตามกระบวนการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การบูรณาการเข้ากับหลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของการพัฒนาครู ได้แก่ การให้ความรู้ครู การวางแผนพัฒนาการติดตามชี้แนะ และการสรุปผลการดำเนินงาน 2) การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ได้แก่ การนำเสนอปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และการวิเคราะห์สรุปผล

คำสำคัญ: การพัฒนาครู, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, อริยสัจ 4

Abstract

The objectives of this research article were to study the importance and need of teacher development through professional learning communities to promote learning management abilities at Wat Hin Dat School. Qualitative research. by studying the document, analyze reading and writing reports, and interviews 20 key informants with purposive sampling. The research instrument was document study form, reading and writing report

*Received: May 08, 2023, Revised: August 19, 2023, Accepted: August 19, 2023.

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของดัชนีนิพนธ์เรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมโรงเรียนวัดหินดาด

form, and interview form. Data was analyzed by content analysis. Results were shown as follows: There are students whose reading and writing results are in the criteria that need to be improved. Administrators and teachers must improve the teaching and learning management of the school. The teacher development process is implemented with a professional learning community integrated with the four noble truths, consisting of 1) elements of teacher development, namely educating teachers development planning follow-up 2) Management of learning in the four noble truths, namely problem presentation, root cause analysis, problem solving methods, and analysis and conclusions.

Keywords: Teacher Development, Professional Learning Community, The Four Noble Truths.

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกที่ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นโลกที่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรนั้นครูจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน ครูต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ เสริมสร้างผู้เรียนให้เป็นบุคคลใฝ่เรียน ฝึกให้มีความสามารถในการคิดและการปฏิบัติงานที่สูงกว่าพื้นฐานธรรมดา เรียนรู้โลกใหม่แต่ไม่ลืมธรรมชาติและท้องถิ่นของตนเอง สอนและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและตามสมรรถนะ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง คิดเป็นทำเป็น ปฏิบัติคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และบุคลิกภาพที่ดี จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้พร้อม เรียนรู้ไปกับผู้เรียน และมีการประเมินผู้เรียนจากพัฒนาการและพฤติกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2557) ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยครูผู้สอนที่มีทักษะในการจัดการเรียนรู้มีเจตคติต่อวิชาชีพครูที่ดีมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงโดยเฉพาะในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ครูควรมีทักษะและคุณลักษณะที่รองรับเข้าถึงเพื่อสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการชั้นเรียนแนวใหม่ในอันที่จะพัฒนาผู้เรียนที่ยาวชนในยุคใหม่ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

จากการศึกษาผลการดำเนินงานในการพัฒนาครูประจำการในปัจจุบันนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร โดยสถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา (2554) ได้เสนอสภาพปัญหาด้านการผลิตและปัญหาครูในข้อเสนอการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า ครูส่วนใหญ่มีความตั้งใจกระตือรือร้นที่จะพัฒนาคุณภาพการสอน แต่ขาดปัจจัยและระบบส่งเสริมสนับสนุนจูงใจ ระบบประเมินสมรรถนะครูยังไม่ชัดเจน รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูหลายแหล่งยังใช้วิธีเดิม และขาดระบบการพัฒนาครูที่ดี ครูไม่ได้รับโอกาสการพัฒนาอย่างเพียงพอ จึงไม่ทราบแนวโน้มใหม่ทางวิชาการการวิจัยเชิงนวัตกรรมและแนวปฏิบัติทางด้านการเรียนการสอน ประกอบกับมีหลายหน่วยงานดำเนินการทำให้การพัฒนาไม่เป็นเอกภาพด้านนโยบายแผนและมาตรฐานที่ชัดเจน การพัฒนาเกิดความซ้ำซ้อนไม่เป็นระบบไม่ต่อเนื่อง ขาดประสิทธิภาพ ไม่ตรงกับความต้องการ ไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนการสอนของครูตามแนวปฏิรูปได้ อีกทั้งการพัฒนาครูในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการประเมินผลที่ดำเนินการอยู่ใน

ปัจจุบันแยกกันในการอบรมที่ละส่วน ไม่เป็นองค์รวมโดยวิทยาการต่างหน่วยงานอีกทั้งรูปแบบการอบรมเน้นการบรรยายทางทฤษฎีมากกว่าการฝึกปฏิบัติ ไม่มีประสบการณ์ตรงในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ทำให้การฝึกอบรมครูไม่ได้ผลเท่าที่ควร นอกจากนี้หลังจากที่ครูที่ได้รับการอบรมไปแล้วก็ไม่มีการติดตามผล และการนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำเมื่อครูมีปัญหา

ดังนั้นการพัฒนาครูจึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์สูงสุดตามที่ตั้งไว้ ซึ่งการดำเนินการในรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นการจัดการและการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการพัฒนาครูแบบหนึ่งที่จะช่วยให้ครูเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเกิดความเชี่ยวชาญผ่านการร่วมพัฒนางานโดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นฐานจนเกิดประสบการณ์และสร้างความเข้มแข็งในวิชาชีพครู โดยเฉพาะการสร้างเสริมความศรัทธาในวิชาชีพด้วย การใช้หัวใจ สามใจ ตั้งใจและเปิดใจ สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพทั้งด้านวิชาชีพและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน มีผลต่อครูผู้สอนและผู้เรียน กล่าวคือผลดีต่อครูผู้สอน คือ ลดความรู้สึกโดดเดี่ยวงานสอนของครู เพิ่มความรู้สึกร่วมกันต่อพันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนมากขึ้น ครูผู้สอนความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติงานอย่างแข็งขัน เกิดความรู้สึกร่วมกันต้องการร่วมกันเรียนรู้และรับผิดชอบต่อการพัฒนาการเรียนรู้อย่างจริงจังของนักเรียน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นพลังการเรียนรู้ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนให้มีผลดียิ่งขึ้น กล่าวคือมีการค้นพบความรู้ เกี่ยวกับวิธีการสอนและตัวผู้เรียนรวมถึงเข้าใจในด้านเนื้อหาสาระที่ต้องจัดการเรียนรู้ ตระหนักถึงบทบาทและพฤติกรรมครูที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด อีกทั้งการรับทราบข้อมูลสำคัญต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็วขึ้น ส่งผลต่อการปรับปรุงพัฒนางานวิชาชีพได้ตลอดเวลา เป็นผลให้เกิดแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาตนเองทางวิชาชีพเพื่อผู้เรียน ซึ่งเป็นทั้งคุณค่าและขวัญกำลังใจต่อการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้ปรากฏอย่างเด่นชัดและยั่งยืน และผลดีต่อผู้เรียน คือ สามารถลดอัตราการตกซ้ำชั้นและจำนวนชั้นเรียนที่ต้องเลื่อนหรือชะลอการจัดการเรียนรู้ให้น้อยลง อัตราการขาดเรียนลดลง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น กล่าวโดยสรุปได้ว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) PLC มีพัฒนาการมาจากกลยุทธ์ระดับองค์กร ที่มุ่งเน้นการปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยพัฒนาเริ่มจากแนวคิดองค์กรแห่งการเรียนรู้ประยุกต์ให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนและการเรียนรู้ร่วมกันในทางวิชาชีพที่มีหน่วยงานสำคัญคือความรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกันเป็นสำคัญ (นิพนธ์ บรรพสาร, 2564)

โรงเรียนวัดหินดาด สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2472 ตั้งอยู่ในตำบลหินดาด อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จัดการเรียนการสอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โดยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนวัดหินดาดได้ทำการทดสอบการอ่านและการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 เฉพาะวิชาภาษาไทยพบว่านักเรียนบางส่วนมีผลการอ่านและการเขียนอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ซึ่งถือได้ว่าเป็นปัญหาที่สำคัญและมีความจำเป็นจะต้องเร่งแก้ไขเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านไม่ออก เขียนไม่ถูกต้อง นั้นไม่เพียงแต่จะกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อผลการเรียนรู้ในวิชาอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งทักษะการอ่านและการเขียนเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนวิชาภาษาไทยที่มีความสำคัญ และถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนในทุกๆระดับชั้น ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านและการเขียนในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆเพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ คณะผู้บริหารและครูจึงได้ร่วมกันปรึกษาและวิเคราะห์

แนวทาง เห็นว่านักเรียนควรได้รับการฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ มีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนรู้ในสภาพปัจจุบัน และครูควรพัฒนาในกลุ่มทักษะให้มากขึ้น รวมถึงต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย พัฒนานักเรียนให้รู้จักการคิดอย่างเป็นระบบ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอริสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ คือปัญหา สมุทัย คือสาเหตุให้เกิดปัญหา นิโรธ คือ วิธีการแก้ปัญหา และมรรคคือ แนวทางการสอนจากปัญหาให้เป็นปัญญาเชิงบูรณาการ สร้างสรรค์ มาเป็นกระบวนการในการพัฒนาครูให้เกิดความรู้และทักษะสำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 1 คน ครูผู้สอน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน ของโรงเรียนวัดหินดาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 รวมจำนวน 20 คน เลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบบันทึกรายงานผลการคัดกรองการอ่านการเขียน 2) แบบศึกษาเอกสาร 3) แบบสัมภาษณ์ศึกษาความต้องการในกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาครู แบ่งเป็น ประเด็นที่ 1 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และประเด็นที่ 2 การจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ศึกษาข้อมูลในรายงานผลการคัดกรองการอ่านการเขียนเฉพาะวิชาภาษาไทย ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดหินดาด 2) ศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี ปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จในการพัฒนาครู และนักเรียน แนวคิดการจัดเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) การออกแบบการจัดการเรียนการสอนการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในกิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จากหนังสือ บทความ ตำรา งานวิจัย website 3) สร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับศึกษาความต้องการในกระบวนการจัดกิจกรรมพัฒนาครู นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ให้การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูลในการศึกษา 4) สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญของโรงเรียนวัดหินดาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 ได้แก่ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ 1 คน ครูผู้สอน 12 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 7 คน รวมจำนวน 20 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์รายงานผลการอ่าน การเขียน ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดหินดาด เฉพาะวิชาภาษาไทย สรุปผลดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายงานผลการอ่าน การเขียน ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดหินดาด เฉพาะวิชาภาษาไทย

ชั้น	จำแนกตามผลการอ่าน					จำแนกตามผลการเขียน				
	ดีมาก (คน)	ดี (คน)	พอใช้ (คน)	ปรับปรุง (คน)	รวมการอ่าน (คน)	ดีมาก (คน)	ดี (คน)	พอใช้ (คน)	ปรับปรุง (คน)	รวมการเขียน (คน)
ป.1	24	2	1	7	34	17	7	3	7	34
ป.2	13	7	4	9	33	4	16	9	4	33
ป.3	12	11	4	2	29	1	13	10	5	29
ป.4	10	3	6	2	21	0	9	4	8	21
ป.5	24	8	2	2	36	1	21	12	2	36
ป.6	18	5	0	0	23	1	13	8	1	23
รวม	101	36	17	22	176	24	79	46	27	176

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 34 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 24 คน ระดับดี 2 คน ระดับพอใช้ 1 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 7 คน และมีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 17 คน ระดับดี 7 คน ระดับพอใช้ 3 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 7 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 33 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 13 คน ระดับดี 7 คน ระดับพอใช้ 4 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 9 คน มีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 4 คน ระดับดี 16 คน ระดับพอใช้ 9 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 4 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 29 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 12 คน ระดับดี 11 คน ระดับพอใช้ 4 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 2 คน และมีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 1 คน ระดับดี 13 คน ระดับพอใช้ 10 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 5 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 21 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 10 คน ระดับดี 3 คน ระดับพอใช้ 6 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 2 คน และมีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 9 คน ระดับพอใช้ 4 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 8 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 36 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 24 คน ระดับดี 8 คน ระดับพอใช้ 2 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 2 คน และมีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 1 คน ระดับดี 21 คน ระดับพอใช้ 12 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 2 คน

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 23 คน มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 18 คน ระดับดี 5 คน และมีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 1 คน ระดับดี 13 คน ระดับพอใช้ 8 คน และระดับที่ต้องปรับปรุง 1 คน

2. ผลการศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด สรุปได้ดังนี้

การศึกษาความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด พบว่า การพัฒนาครูในทุกสถานศึกษามีความคล้ายคลึงกัน และมีส่วนย่อยแตกต่างกันไปตามบริบทของสถานศึกษา มีจุดเน้นเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ ส่วนทักษะการเรียนรู้จะเน้นทักษะการเรียนรู้ด้านคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะเป็นในการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้นทักษะกระบวนการในการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพ

องค์ประกอบของการพัฒนาครู มีลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) การให้ความรู้ครูในประเด็นที่จะพัฒนาครู 2) วางแผนการพัฒนาเรื่องที่จะทำซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก 3) มีกระบวนการติดตาม ชี้แนะกระบวนการ รวมถึงการสะท้อนผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของการพัฒนาครู 4) การสรุปผลการดำเนินงานจากการร่วม และควรจะเน้นบริบทเป็นฐานในการดำเนินการครู ให้ครูได้สามารถเรียนรู้และสามารถพัฒนางานให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสิ่งสำคัญที่สุด คือ ขั้นตอนที่เป็นกระบวนการ และองค์ความรู้ที่จะพัฒนา เช่น การพัฒนาการเรียนการสอนตามพุทธธรรมควรให้ครูฝึกปฏิบัติให้รู้และเข้าใจก่อนนำไปปฏิบัติงานในชั้นเรียน ครูจะได้นำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 เป็นการจัดการเรียนการสอนเน้นการใช้วิธีการในการแก้ปัญหาหรือวิธีการแห่งปัญญา เป็นขั้นตอนการคิดอย่างเป็นระบบมีเหตุผล ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นทุกข์ คือ ปัญหา โดยครูนำเสนอปัญหาให้นักเรียนพิจารณาอย่างรอบคอบ และพยายามกำหนดขอบเขตของปัญหา ซึ่งนักเรียนจะต้องคิดแก้ไขให้จงได้ 2) ขั้นสมุทัย คือ สาเหตุของปัญหานั้น ตั้งสมมติฐาน โดยครูให้นักเรียนคิด วิเคราะห์ด้วยตัวเองว่า สาเหตุของปัญหาที่ยกขึ้นมานั้น มีอะไรบ้าง 3) ขั้นนิโรธ คือ วิธีแก้ปัญหาลงมือปฏิบัติ โดยครูให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหามาตามสาเหตุที่ได้ค้นพบ 4) ขั้นมรรค คือ ขั้นวิเคราะห์ และสรุปผล โดยครูให้นักเรียนสรุปผลจากการที่ได้ลงมือปฏิบัติว่าได้ค้นพบคำตอบของปัญหาหรือกฎเกณฑ์อะไรบ้าง ทั้งนี้ผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการมอบหมายหน้าที่ งบประมาณในการร่วมพัฒนาแรงจูงใจของการเข้าร่วมพัฒนา และการร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและมหาวิทยาลัยในการเป็นพี่เลี้ยง ผู้เชี่ยวชาญในการเสนอแนะและให้ข้อคำแนะนำกับครูเพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนระยะเวลาในการดำเนินการพัฒนาครูมีผลต่อการพัฒนาและความร่วมมือของครู

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ศึกษาความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด มีประเด็นนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. รายงานผลการอ่านและการเขียน ปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดหินดาด เฉพาะวิชาภาษาไทย พบว่า ผลการอ่าน ในปีการศึกษา 2563 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนวัดหินดาด พบว่าในจำนวนนักเรียน 176 คน มีนักเรียนที่มีผลการอ่านอยู่ในระดับดีมาก 101 คน และอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง 22 คน ผลการเขียนมีนักเรียนที่มีผลการเขียนอยู่ในระดับดีมาก 24 คน และอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง 27 คน สะท้อนให้เห็นว่าเกือบร้อยละ 20 ของนักเรียน มีทักษะ

ความสามารถในการอ่าน และการเขียนภาษาไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องปรับปรุง ซึ่งโรงเรียนต้องพิจารณาปัญหา ระบบการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านและการเขียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ผู้ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคต สอดคล้องกับแนวคิดบางประการของพิชญา สุวรรณโน (2562) ที่มีแนวคิดว่า การอ่านมีความสำคัญมากต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกวัย โดยเฉพาะวัยเด็กซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ การอ่านจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ ที่จะช่วยพัฒนาสติปัญญา ความรู้ ความคิด ความสามารถ ประสบการณ์ในการทำงาน และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพของคนในสังคม และยังสอดคล้องกับบางประการกับแนวคิดของสมปิต ด้ยตรัยรัตน์ (2547) ที่มีแนวคิดว่า การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญต้องฝึกฝนให้เกิดแก่ผู้เรียน เพราะการเขียนเป็นการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์และจินตนาการให้ผู้อื่นเข้าใจ การเขียนเป็นทักษะที่มีความยากกว่าทักษะอื่นๆ เป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายในการพัฒนาทางภาษาที่จำเป็นต้องผนวกความรู้หลายๆ ด้าน ต้องอาศัยประสบการณ์ ความรู้ ความสามารถในการเขียนผสมผสานกัน จึงจะเป็นงานเขียนที่สมบูรณ์

2. ความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด มีดังนี้ 1) การให้ความรู้ครูในประเด็นที่จะพัฒนาครู 2) วางแผนการพัฒนา 3) มีกระบวนการติดตาม ชี้แนะกระบวนการ สะท้อนผลการดำเนินงาน 4) การสรุปผลการดำเนินงานจากการร่วม และขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอนตามพุทธธรรมควรให้ครูฝึกปฏิบัติให้รู้และเข้าใจก่อนนำไปปฏิบัติงานในชั้นเรียน โดยประยุกต์ใช้หลักอริยสัจ 4 มาจัดการจัดการเรียนการสอน เน้นการใช้วิธีการในการแก้ปัญหา หรือวิธีการแห่งปัญญา 4 ขั้นตอน คือ 1) พิจารณาปัญหา 2) หาสาเหตุของปัญหา 3) วิธีแก้ปัญห 4) วิเคราะห์ และสรุปผล ซึ่งผู้บริหารมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรม ดำเนินการ รวมถึงการร่วมมือร่วมใจกันของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ ซึ่งผลการวิจัยบางประการมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมน อมรวิวัฒน์ (2547) ที่พบว่า กระบวนการพัฒนาวิชาชีพผู้ปฏิบัติต้องเป็นกลยุธามีความเข้าใจในหลักการของการเป็นต้นแบบในการใช้ก็คือการเป็นกลยุธามีตรที่ จะต้อง ใ้ใจ ร่วมใจ ความตั้งใจการพัฒนา เปิดใจในการเรียนรู้และจับมือเดินไปด้วยกัน ซึ่งการพัฒนาครูมีงานที่หลากหลายในการพัฒนาครูโดยเฉพาะการช่วยเหลือครูทางกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการช่วยเหลือครูโดยตรง ช่วยเหลือครูผู้สอนให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการพัฒนาวิชาชีพครู (professional development) สร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้กับครูผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการวางแผนการดำเนินการก่อนที่จะจัดกิจกรรมต่างๆ ให้กับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมดังกล่าวต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย จุดหมายปลายทางสิ่งที่สำคัญที่สุด คือเป็นการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการเรียนการสอนของครูซึ่งจะส่งผลไปสู่ักเรียน การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพให้แก่ครูแต่ละคน มีวิธีการเทคนิคหลากหลายที่สามารถนำมาใช้พิจารณาจัดลำดับความสำคัญของประเด็นต่างๆ ได้แก่ การสังเกตและการฟัง การใช้ข้อมูลที่ได้บันทึกไว้อย่างเป็นทางการ การใช้ดุลยพินิจจากบุคคลที่เป็นกลาง การตรวจสอบและจัดระดับความสำคัญแล้วค้นหาปัญหาอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนก่อนปฏิบัติการ จะทำให้สามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแนวคิดของวาสนา จินดาสวัสดิ์ (2564) ที่กล่าวว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นชุดองค์ความรู้หลักอริยสัจ 4 ได้แก่ วิเคราะห์ปัญหาในเนื้อหาการเรียน ศึกษาสาเหตุของเกิดปัญหาในการเรียน นำเสนอการเรียนการสอนด้วยเทคนิค วิธีการสื่อที่ใช้ช่วยให้เข้าใจเนื้อหา และการนำองค์ความรู้จากการเรียนรู้สู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้นหลักการประยุกต์หลักอริยสัจ 4 ในการ

เรียนการสอนนี้สามารถนำใช้แก้ปัญหาการดำเนินชีวิตจริง และการแสวงหาความรู้ได้เป็นอย่างดีเพราะเป็นชุดพุทธนวัตกรรมองค์ความรู้ชั้นยอดสุดในทางพระพุทธศาสนา

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยคือความสำคัญและความต้องการในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โรงเรียนวัดหินดาด ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของการพัฒนาครู ได้แก่ การให้ความรู้ครู การวางแผนพัฒนา การติดตามชี้แนะ และการสรุปผลการดำเนินงาน 2) การจัดการเรียนรู้แบบอริยสัจ 4 ได้แก่ การนำเสนอปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา วิธีการแก้ปัญหา และการวิเคราะห์สรุปผล ผู้วิจัยสรุปเป็นองค์ความรู้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปวิเคราะห์ความสำคัญ จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อนำไปใช้ในชั้นเรียน สามารถพัฒนาวิชาชีพครูได้อย่างเป็นระบบ

1.2 ควรขยายเครือข่ายความร่วมมือการพัฒนาครูทางวิชาชีพให้เกิดความเข้มแข็งในระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาโดยเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่องการส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรมในการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และบูรณาการกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพกับทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อส่งเสริมความสามารถการจัดการเรียนรู้ตามหลักพุทธธรรม โดยใช้กระบวนการคิดสร้างสรรค์ผ่านบทเรียนของผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- นิพนธ์ บรรพสาร. (2564). **คู่มือการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC).** แหล่งที่มา https://www.sakonarea1.go.th/view.php?article_id=1084 สืบค้นเมื่อ 1 ธ.ค. 2565.
- พิชญา สุวรรณโน. (2562). แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนักเรียนประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหน้าควนลัง (ราษฎร์สามัคคี) จังหวัดสงขลา. ใน **การประชุมหาตใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10.** มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วาสนา จินดาสวัสดิ์. (2564). นวัตกรรมการเรียนรู้การสอนตามหลักอริยสัจ 4. **วารสารภาวนาสารปริทัศน์.** 1 (2). 41-52.
- สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2554). **แบบประเมินสมรรถนะของครู.** นครปฐม: สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- สมปิต ตัญญตรีรัตน์. (2547). โครงการยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพครูสู่ความเป็นผู้นำทางการศึกษา. ใน **เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.** ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). **รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2547). **กัลยาณมิตรนิเทศ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.